

RÖ 3. PARTIELL INTEGRATION, PARTIALBRÄKSUPPDELNING

Partiell integration

$$\int_a^b f(x)g(x)dx = \left[f(x)G(x) \right]_a^b - \int_a^b f'(x)G(x)dx$$

↑
primitiv funktion

"Behåll den integrerade och derivera den andra"

"Behåll den ena och integrera den andra"

• Varför fungerar detta?

$$\int_a^b f(x)g(x)dx + \int_a^b f'(x)G(x)dx = \left[f(x)G(x) \right]_a^b$$

$$\int_a^b \frac{d}{dx} (f(x)G(x)) dx = \left[f(x)G(x) \right]_a^b$$

Integralkalkylens fundamentalsats!

Partialbräksuppdelning

Exempel: $\int \frac{x^2 + 2x}{(x+1)(2x+3)^2(x^2-1)^2} dx$

Vill skriva

$$\frac{x^2 + 2x}{(x+1)(2x+3)^2(x^2-1)^2} = \frac{A}{x+1} + \frac{B}{2x+3} + \frac{C}{(2x+3)^2}$$

$$+ \frac{DX + E}{x^2 - 1} + \frac{FX + G}{(x^2 - 1)^2} \quad \text{och lösa ut } A, B, C, D, E, F, G.$$

Då kan vi integrera varje term för sig sedan

A.6.1.6. Beräkna $\int x (\ln x)^3 dx$.

Derivera $f(x) = (\ln x)^3$ och integrera x så kommer vi så småningom till något enklare!

$$\int x (\ln x)^3 dx = \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{1}{2} \int x^2 \cdot 3 (\ln x)^2 \cdot \frac{1}{x} dx$$

$$= \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{3}{2} \int x (\ln x)^2 dx = \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{3}{2} \left[\frac{x^2}{2} (\ln x)^2 - \int \frac{x^2}{2} 2 \ln x \cdot \frac{1}{x} dx \right]$$

$$= \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{3}{4} x^2 (\ln x)^2 + \frac{3}{2} \int x \ln x dx$$

$$= \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{3}{4} x^2 (\ln x)^2 + \frac{3}{2} \left[\frac{x^2}{2} \ln x - \int \frac{x^2}{2} \cdot \frac{1}{x} dx \right]$$

$$= \frac{x^2}{2} (\ln x)^3 - \frac{3}{4} x^2 (\ln x)^2 + \frac{3}{4} x^2 \ln x - \frac{3}{4 \cdot 2} x^2 + C$$

$$= \frac{x^2}{8} (4 (\ln x)^3 - 6 (\ln x)^2 + 6 \ln x - 3) + C$$

A.6.1.10. Beräkna $\int x^5 e^{-x^2} dx$

Har vill vi "derivera bort" x^5 , så vi får integrera e^{-x^2} .

$$\text{Sätt } t = -x^2 \Rightarrow \frac{dt}{dx} = -2x \Rightarrow dt = -2x dx$$

$$\int x^5 e^{-x^2} dx = - \int x^4 e^{-x^2} \cdot \frac{1}{2} \frac{-2x dx}{dt} = - \frac{1}{2} \int t^2 e^t dt$$

$$= - \frac{1}{2} \left[t^2 e^t - \int 2t e^t dt \right] = - \frac{1}{2} t^2 e^t + \int t e^t dt = - \frac{1}{2} t^2 e^t + \dots$$

$$+te^t - \int e^t dt = -\frac{1}{2}t^2e^t + te^t - e^t + C = \frac{e^t}{2}(-t^2 + 2t - 2) + C$$

$$= \{t = -x^2\} = \frac{e^{-x^2}}{2}(-x^4 - 2x^2 - 2) + C$$

A.6.132 Bestäm en reduktionsformel för $I_n = \int_0^{\pi/2} x^n \sin x dx$ och räkna ut I_6 .

Vi vill beskriva I_n som en funktion av $I_{n-1}, I_{n-2}, \dots, I_0$.

• Ide: Derivera x^n och integrera $\sin x$ så kommer vi så småningom tillbaka till $x^p \cdot \sin x$, $p < n$.

$$I_n = \int_0^{\pi/2} x^n \sin x dx = [-x^n \cos x]_0^{\pi/2} - \int_0^{\pi/2} -n x^{n-1} \cos x dx = 0 + n \int_0^{\pi/2} x^{n-1} \cos x dx$$

$$= n [x^{n-1} \sin x]_0^{\pi/2} - n \int_0^{\pi/2} (n-1) x^{n-2} \sin x dx = n \left(\frac{\pi}{2}\right)^{n-1} \cdot 1 - n(n-1) I_{n-2}, n \geq 2$$

$$I_6 = 6 \cdot \left(\frac{\pi}{2}\right)^5 - 6 \cdot 5 \cdot I_4 = \frac{6 \cdot \pi^5}{32} - 30 \left[4 \left(\frac{\pi}{2}\right)^3 - 4 \cdot 3 \cdot I_2 \right]$$

$$= \frac{3}{16} \pi^5 - 15 \pi^3 + 360 I_2 = \frac{3}{16} \pi^5 - 15 \pi^3 + 360 \left[2 \cdot \frac{\pi}{2} - 2 \cdot 1 \cdot I_0 \right]$$

$$= \frac{3}{16} \pi^5 - 15 \pi^3 + 360 \pi - 720 I_0$$

$$I_0 = \int_0^{\pi/2} x^0 \sin x dx = \int_0^{\pi/2} \sin x dx = [-\cos x]_0^{\pi/2} = 0 - (-1) = 1$$

$$\Rightarrow I_6 = \frac{3}{16} \pi^5 - 15 \pi^3 + 360 \pi - 720$$

2.18. Beräkna $\int \frac{1}{x^4 - a^4} dx$

$$\int \frac{1}{x^4 - a^4} dx = \int \frac{1}{(x^2 - a^2)(x^2 + a^2)} dx$$

Ansätt $\frac{1}{(x^2 - a^2)(x^2 + a^2)} = \frac{Ax + B}{x^2 - a^2} + \frac{Cx + D}{x^2 + a^2} \Leftrightarrow$

$$1 = (Ax + B)(x^2 + a^2) + (Cx + D)(x^2 - a^2) \Leftrightarrow$$

$$1 = Ax^3 + Aa^2x + Bx^2 + Ba^2 + Cx^3 - Ca^2x + Dx^2 - Da \Rightarrow$$

$$x^3: A + C = 0 \Rightarrow A = -C$$

$$x^2: B + D = 0 \Rightarrow B = -D$$

$$x: (A - C)a^2 = 0 \Rightarrow 2A = 0 \Rightarrow A = C = 0$$

$$1: (B - D)a^2 = 1 \Rightarrow 2Ba^2 = 1 \Rightarrow B = \frac{1}{2a^2} \Rightarrow D = -\frac{1}{2a^2}$$

Vi får $\int \frac{1}{x^4 - a^4} dx = \frac{1}{2a^2} \int \frac{1}{x^2 - a^2} dx - \frac{1}{2a^2} \int \frac{1}{x^2 + a^2} dx$

$$= \frac{1}{2a^2} \cdot \frac{1}{2a} \ln \left| \frac{x-a}{x+a} \right| - \frac{1}{2a^2} \cdot \frac{1}{a} \arctan \frac{x}{a} + C$$

$$= \frac{1}{4a^3} \left(\ln \left| \frac{x-a}{x+a} \right| - 2 \arctan \frac{x}{a} \right) + C$$

A.6.2.23 Beräkna $\int \frac{1}{(x^2-1)^2} dx$

Notera att $\frac{1}{(x^2-1)^2} = \frac{1}{(x+1)^2(x-1)^2}$ och partialbraksuppdelning.

$$\frac{1}{(x+1)^2(x-1)^2} = \frac{A}{x+1} + \frac{B}{(x+1)^2} + \frac{C}{x-1} + \frac{D}{(x-1)^2}$$

$$= \frac{A(x+1)(x-1)^2 + B(x-1)^2 + C(x+1)^2(x-1) + D(x+1)^2}{(x+1)^2(x-1)^2}$$

$$\Leftrightarrow A(x+1)(x-1)^2 + B(x-1)^2 + C(x+1)^2(x-1) + D(x+1)^2 = 1$$

$$\Leftrightarrow A(x+1)(x^2-2x+1) + B(x^2-2x+1) + C(x^2+2x+1)(x-1) + D(x^2+2x+1) = 1$$

$$\Leftrightarrow A(x^3-2x^2+x+x^2-2x+1) + B(x^2-2x+1) + C(x^3-x^2+2x^2-2x+x-1) + D(x^2+2x+1) = 1$$

$$\Rightarrow x^3: A + C = 0 \quad \Rightarrow A = -C$$

$$x^2: -A + B + C + D = 0 \quad \Rightarrow 2C + B + D = 0 \quad \Rightarrow C = -\frac{1}{2}(B+D)$$

$$x: -A - 2B - C + 2D = 0 \quad \Rightarrow B = D \quad (\text{eftersom } A+C=0)$$

$$1: A + B - C + D = 1 \quad \Rightarrow \frac{1}{2}(2B) + B + \frac{1}{2}(2B) + B = 1 \quad \Rightarrow B = \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow D = \frac{1}{4} \quad \Rightarrow C = -\frac{1}{4} \quad \Rightarrow A = \frac{1}{4}$$

Vi får: $\int \frac{1}{(x^2-1)^2} dx = \int \frac{1}{(x+1)^2(x-1)^2} dx = \frac{1}{4} \int \frac{1}{x+1} dx + \frac{1}{4} \int \frac{1}{(x+1)^2} dx$

$$- \frac{1}{4} \int \frac{1}{x-1} dx + \frac{1}{4} \int \frac{1}{(x-1)^2} dx = \frac{1}{4} \ln|x+1| - \frac{1}{4} \frac{1}{x+1} - \frac{1}{4} \ln|x-1|$$

$$- \frac{1}{4} \frac{1}{x-1} + C = \frac{1}{4} \left(\ln \left| \frac{x+1}{x-1} \right| - \frac{2x}{x^2-1} \right) + C$$